

ТАҚРИЗИ

мушовири илмӣ ба диссертатсияи Рачабзода Маҳмадулло дар мавзӯи «Таҳқиқоти педагогӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон: таҳлили квалиметрии вазъ, мушкилот ва дурнамои рушд» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот.

Бо шарофати истиқлоли миллӣ дар риштаҳои гуногуни илму маориф ва низоми таҳсилот муносибатҳои комилан нав ва рушдбанда ташаккул ёфта, ҷойгоҳи илмҳои педагогӣ дар низоми илм ва таҳсилоти ватанӣ аз дастовардҳои амалии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва олии касбӣ, пешрафти ислохот дар соҳаҳои иҷтимоиёту иқтисодиёт, ташаккули муносибатҳои нави ҷамъиятӣ ва мухтавои ҳаёти маънавӣ дар ҷомеа вобастагии амиқ дорад.

Агар ба мафҳуми квалиметрия дар гардиши замон таваҷҷуҳ намоем, он дар афкори башар як равиши тоза аст, ки маъмулан дар нимаи дуюми садаи XX зухур кардааст. Вале, агар ба таърихи пайдоиши квалиметрия назар афканем, масъалаҳои басо мубрам ва ҷолиберо метавон мушоҳида намуд. Масалан, Полосин В.В. дар рисолаи хеш «Фихрист» Ибн ан-Надима как историко-культурный памятник X века. дисс. на соиск. уч. степ. канд. истор. наук: 07.00.09 / Полосин, Валерий Вячеславович. – Л., 1984. - 187 с. кайд намуданд: «Мафҳуми «квалиметрия» аслан таърихи басо тӯлонӣ дорад ва онро бешак метавон ба таснифоти илмҳо, ки дар таърихи гузаштаи илми тоҷик ба назар мерасад, нисбат дод. Чунон ки аз сарчашмаҳои илмӣ маълум аст, таснифоти илмӣ ҳанӯз дар нигоштаҳои олимону донишмандони шарқи исломӣ ба назар мерасид ва намунаи беҳтарини он китоби «Ал-Феҳрист»-и Ибни Надим аст. Бинобар ин, китоби «Ал-Феҳрист»-и Ибни Надим аз он сарчашмаҳост, ки онро метавон ба ҳайси манбаи квалиметрӣ марбут донист... Ин нуктаро бояд зикр кард, ки муаллиф худ китобдор буд ва ҳамзамон бар муҷалладу тарҷума, китобат ва фурӯши китобҳои гуногун низ машғул буд. Тибки маълумоти муҳаққиқон Ибни Надим китоберо дар бораи фатҳи дижу қалъаҳо, ки мансуби аҳди Сосониён буд, аз забони паҳлавӣ (порсии миёна) ба арабӣ тарҷума кардааст. Ӯ дар китоби худ «Ал-Феҳрист» аввалин шуда, китобҳои дар замони зиндагаш мавҷудро, ки омӯхтааст, дар шакли феҳрист тасниф ва таҳия кардааст. Китоб аз шарҳи пайдоиши забону хат, қаламу қоғаз оғоз мегардад».

Таҳқиқоти диссертатсионии мазкур собит менамояд, ки дар тӯли беш аз 30 соли охир дар шӯроҳои диссертатсионӣ реестр ё феҳристи ҳимояи

рисолаҳои докторӣ ва номзадӣ оид ба илмҳои педагогика таҳия нагардидааст. То имрӯз дар Тоҷикистон оид ба квалиметрия, ягон таҳқиқоти бунёдии мушаххас, кашфиёту ихтироот ё методикаи илмие, ки ба арзёбии воқеии сатҳу сифат ва самаранокии фаъолияти илмӣ-таҳқиқотӣ, муқоисаи асоснокии илмии пажӯҳишҳо дар соҳаҳои гуногун, аз ҷумла, дар соҳаи педагогика бахшида шуда бошад, анҷом дода нашудааст.

Аз ин рӯ, муҳиммияти мавзӯи таҳқиқоти мазкур аз зарурияти воқеӣ ҷиҳати беҳтар намудани сатҳу сифати таҳқиқоти илмӣ-педагогӣ дар Тоҷикистон ва мавҷуд набудани заминаи кофӣи методологӣ, назариявӣ ва иттилоотӣ ҷиҳати минбаъд анҷом додани таҳқиқоти босифату самаранок бармеояд.

Диссертатсия аз номгӯи ихтисораҳо, муқаддима, чор боб, 12 зербоб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқ, ва феҳристи адабиёт иборат мебошад.

Дар муқаддима муаллиф оид ба муҳиммият, дараҷаи омӯзиши мавзӯ, мақсад ва вазифаҳо, асосҳои назариявӣ ва методологӣ таҳқиқ, навгонҳои илмӣ ва дигар ҷанбаҳои, ки дастгоҳи илмӣ диссертатсияро мукамал мегардонанд, аз ҷиҳати илмӣ асоснок намудааст.

Автореферат ва мақолаҳои ҷопшудаи муаллиф мазмуну мундариҷаи таҳқиқоти диссертатсиониро инъикос менамоянд.

Диссертатсияи М. Раҷабзода дорои арзиши баланди илмӣ буда, дар таълифи раҳнамоӣ муҳаққиқ, роҳандозии таҳқиқоти квалиметрӣ ва библиометрии сатҳу сифати китобҳои дарсӣ ва маводи таълимӣ-методӣ ба забони давлатӣ барои зинаҳои гуногуни таҳсилот саҳмгузор мебошад.

Боби якуми диссертатсия «**Асосҳои назариявӣ-методологӣ таҳқиқоти педагогӣ ва арзёбии он**» буда дар он кӯшиш ба ҳарч дода шудааст, ки моҳияти таҳқиқоти педагогӣ, аз ҷумла таҳқиқоти диссертатсионӣ кушода шуда, методология ва методҳои роҳандозии ҷунин таҳқиқот нишон дода шаванд, масъалаҳои мубрами соҳа ошкор гарданд ва моҳияти квалиметрия ҳамчун усули босамари арзёбии таҳқиқоти илмӣ дар педагогикаи миллии тоҷик равшан карда шавад.

Боби дуюми диссертатсия «**Квалиметрияи таҳқиқоти педагогӣ ниҳодҳои илмӣ-таҳқиқотӣ Тоҷикистон**» бошад, муаллиф таърихи ташаккул ва рушди низомии таҳқиқоти педагогӣ дар Тоҷикистонро ибтидо аз даврони шуравӣ то Истиқлоли давлатӣ, фаъолияти Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ва зерсохторҳои онро дар самти таҳқиқи проблемаҳои умумипедагогӣ ва дидактикӣ, инчунин, таҳқиқоти мавзӯии масъалаҳои муносири педагогиро дар таърихи муносири миллатамон – дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди баррасӣ қарор додааст.

Боби сеюми диссертатсия «Квалиметрияи таҳқиқоти педагогии диссертасионӣ дар даврони истиклоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» унвон гирифта ба таҳлили квалиметрияи фаъолияти шуроҳои диссертасионии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни, Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ва Шурои диссертасионии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон бахшида шудааст.

Боби чоруми диссертатсия «Дурнамои рушди таҳқиқоти педагогӣ дар Тоҷикистони соҳибистиклол» дар боби мазкур диссертант кӯшиш кардааст, ки ташаккули низоми миллии тарбияи кадрҳои илмиро ҳамчун марҳилаи сифатан нави рушди илмҳои педагогӣ ва тавсеаи ҳамкориҳои байналмилалиро ҳамчун омили рушди таҳқиқоти педагогӣ дар Тоҷикистони соҳибистиклол аз таҳлилу баррасии квалиметрӣ гузаронида, самтҳои афзалиятноки рушди таҳқиқоти педагогиро дар кишвар дақиқ созад.

Дар маҷмӯъ, диссертатсияи Раҷабзода Маҳмадулло дар мавзӯи «Таҳқиқоти педагогӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон: таҳлили квалиметрияи вазъ, мушкилот ва дурнамои рушд» ба талаботи «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯӣ буда, муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот арзанда аст ва барои дифоъ тавсия дода мешавад.

Мушовири илмӣ:

доктори илмҳои педагогӣ,

академик, ноиби президенти

Академияи таҳсилоти Тоҷикистон

Каримова И. Х.

“Имзои Каримова И.Х. -ро тасдиқ мекунам”

Нозир кадр ва кортумории АТТ

Саидова М.

«10» 06.06.2024

Нишони: 734025, шаҳри Душанбе, кӯчаи А.Адҳамов, 11/2; телефонҳо: 221-15-96, 227-23-400. E-mail: att@maorif.tj, URL: www.aot.tj